

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 83/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Anneli Karjalainen ja hallitussihteeri Sini Pietilä, ympäristöministeriö

- neuvotteleva virkamies Pentti Puhakka, työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöylitarkastaja Teemu Lehikoinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- ympäristöpäällikkö Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry
- asiantuntija Jukka Makkonen, Energiateollisuus ry
- asiantuntija Pertti Sundqvist, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Lakiin tehtäisiin teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 32 artiklasta johtuvat muutokset. Muutokset koskevat polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten tai kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi tarkoitettua kansallista siirtymäsuunnitelmaa.

Esityksen mukaan valtioneuvosto voisi edelleen päättää toiminnanharjoittajien yhteisestä velvoitteesta vähentää ilmaan meneviä päästöjä sekä velvoitteen yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin laitokseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan loka-kuussa 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU yleisenä tavoitteena on yhdenmu-

kaistaa teollisten päästöjen ehkäisemistä ja vähentämistä Euroopassa. Teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklassa säädetään polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten tai kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi tarkoitetusta kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta. Direktiivin piirissä on Suomessa noin 300 energiantuotantoyksikköä.

Suuria polttolaitoksia koskevat teollisuuspäästödirektiivin vaatimukset tulevat voimaan 1.1.2016. Lähes kaikkien polttolaitosten rikki-dioksidi-, typenoksidi- tai hiukkaspäästöjen puhdistamisen tehostaminen vaatii merkittäviä investointeja. Valiokunta toteaa, että direktiivin vaatimukset pitää toteuttaa olemassa olevissa polttolaitoksissa varsin tiukalla aikataululla ottaen huomioon tarve poiketa polttolaitosten normaalista investointisyklistä. Teollisuuspäästödirektiiviin sisältyy kuitenkin kolme joustoelementtiä, joiden avulla investointeja päästövähennyslaitteistoihin voidaan jaksottaa useammalle vuodelle. Kansallinen siirtymäsuunnitelma on yksi teollisuuspäästödirektiivin joustoelementeistä, joka mahdollistaa polttolaitosten investointien joustavan toteuttamisen vuosina 2016–2019. Siirtymäsuunnitelman avulla toiminnanharjoittajat voivat porrastaa tehtäviä toimenpiteitä siten, että viimeistään 1.7.2020 kaikkien laitosten tulee täyttää teollisuuspäästödirektiivin vaatimukset.

Suurten polttolaitosten päästöraja-arvoille asetettujen joustojen hyödyntäminen on Suomessa tarpeen, jotteivät suuret investoinnit kasaudu liian lyhyelle ajanjaksolle. Valiokunta pitää hyvänä, että hallituksen esitys on valmisteltu vuorovaikutteisessa prosessissa siten, että kansallisen siirtymäsuunnitelman käyttöönotosta ja toteuttamisesta on käyty valmisteluvaiheessa laajaa keskustelua ja joustoelementit on hyödynnetty.

Valiokunta toteaa, ettei joustojen käyttöönotto lisää laitosten päästöjä nykytilanteeseen verrattuna, vaan polttolaitokset noudattavat voimassa olevaa ympäristölupaansa joustojen voimassaoloaikana. Joustomahdollisuuden toteuttaminen kansallisen siirtymäsuunnitelman avulla on tarkoituksenmukainen tapa ajoittaa inves-

toinnit porrastetusti. Valiokunta korostaa, että tulevaisuudessa tarvitaan sääntelyn valmisteluvaiheessa tehokkaampaa kokonaisarviointia päästöjen vähentämisen kustannustehokkuudesta ja vertailuja siitä, missä ja miten päästövähenyksiä kannattaa toteuttaa. Erityisesti on kiinnitettävä huomioita rajakustannusten arviointiin.

Kansallisen siirtymäsuunnitelman käyttöönotosta seuraa suunnitelman piiriin kuuluvien laitosten lupien uudistamistarve ympäristölupamääräysten tarkistamisen kautta. Hallituksen esityksen mukaan toiminnanharjoittajien on jätettävä ympäristölupahakemukset aluehallintovirastoihin viimeistään 30.6.2014. Valiokunta pitää välttämättömänä, että aluehallintovirastoille turvataan riittävät resurssit hakemusten riipeäksi käsittelemiseksi. Lisäksi toiminnanharjoittajille on annettava kattavaa ohjeistusta ympäristölupahakemuksen tekemiseen. Toiminnanharjoittajille suunnattavan ohjeistuksen avulla voidaan parantaa lupahakemusten laatua, mikä puolestaan vähentää sekä viranomaisten että toiminnanharjoittajien työmäärää ja nopeuttaa lupien käsittelyä.

Laintulkintojen yhtenäistämiseksi myös aluehallintovirastoille on annettava ohjeistusta, jotta lupaviranomaisten lupakäsittely ja tulkintakäytännöt muotoutuvat samanlaisiksi koko maassa. Valiokunta korostaa lisäksi tarvetta selvittää nykyisiä toimintatapoja alueellisen lupahallinnon kehittämisen osalta siten, että ympäristön tilan kannalta keskeiset lupatehtävät voidaan jatkossa hoitaa tehokkaasti ja yhdenmukaisesti ympäristönsuojelun korkea taso säilyttäen.

Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä päästöihin liittyvän raportoinnin ja tiedottamisen kehittämistä. Keskeistä on viranomaisten ja yritysten välinen toimiva tiedonsiirto. Kansalaisten tiedonsaantimahdollisuuksien parantamiseksi ja kehittämiseksi päästötietojen tulee olla myös nykyistä kattavammin saatavilla internetin kautta. Päästötiedot ovat jo nyt julkisia, mutta tietojen saatavuutta tulee jatkossa edistää. Valiokunta pitää myös keskeisenä sitä, että teollisuuslaitosten päästöistä tiedottamista kehitetään edelleen avoimeen ja vuorovaikutteiseen suuntaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Jukka Kärnä /sd
vpj.	Rakel Hiltunen /sd	Jari Lindström /ps
jäs.	Jouni Backman /sd	Eeva-Maria Maijala /kesk
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	Martti Mölsä /ps
	Christina Gestrin /r	Sari Palm /kd
	Timo Heinonen /kok	Oras Tynkkynen /vihr
	Antti Kaikkonen /kesk	Juha Väättäinen /ps.
	Pauli Kiuru /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.